

Politika

Apvienotās Karalistes valsts iekārta ir konstitucionāla monarhija. Karalistē ietilpst Anglija, Skotija, Velsa, Ziemeļrija un vairākas teritorijas (Menas sala, Džersija u.c.). Dažām karalistes zemēm ir savs parlaments. Valsts galva ir karalis vai karaliene (pašlaik Karaliene Elizabete II); valdības vadītājs ir premjerministrs.

Lielbritānijas konstitūciju veido nevis viens likums, bet vairāki likumi un normatīvie akti.

Monarhija

Lielbritāniju uzskata par vecāko konstitucionālo monarhiju pasaulē (monarhijas pastāv vēl tādās valstīs, kā Beļģija, Norvēģija, Nīderlande, Spānija, Monako). Lielākā daļa monarha varas ir nonākusi ministru rokās. Tomēr viņa pārziņā vēl ir virkne svarīgu pienākumu. Monarhs sasauc un atlaiž parlamentu, apstiprina parlamenta pieņemtos likumdošanas aktus. Karaliene formāli ieceļ amatpersonas, cita starpā premjerministru, valdības ministrus, tiesnešus, amatpersonas bruņotajos spēkos, diplomātus; bīskapus un citas Anglijas Baznīcas augstākstāvošas personas. Karaliene ieceļ muižnieku kārtā, piešķir pēra titulu un citus goda nosaukumus. Karaliene ir tiesīga pieteikt karu un pasludināt mieru, noslēgt starptautiskus līgumus, pārņemt vai atteikties no teritorijām.

Karaliene Elizabete II

Lielbritānijas valsts galva ir karaliene Elizabete II (dzimusi 1926.g.). Elizabete II kronēta 1953. gada 2. jūnijā, kļūstot par četrdesmito monarhu kopš Viljama Iekarotāja laikiem. Karaliskās ģimenes locekļi atbalsta karalieni viņas publisko pienākumu pildīšanā kā pašu valstī, tā starptautiski. Karaliskā ģimene iesaistījies ap 3000 dažādās organizācijās.

Izpildvara

Izpildvaru Lielbritānijā īsteno premjerministrs un Ministru kabinets. Premjerministrs pārrauga civildienesta un valdības iestāžu darbu, izveido Ministru kabineta sastāvu un pārstāv valdību Lielbritānijas parlamentā. Premjerministrs ir arī valsts kases vadītājs. Premjerministra unikālo varas pozīciju nosaka tas, ka viņa darbību atbalsta parlamenta vairākums, un premjerministram ir vara iecelt un atbrīvot no amata valdības ministrus. Premjerministrs vada Ministru kabinetu, atbild par tās funkcijām, informē karalieni par svarīgākajiem valdības darbiem. Premjerministra pienākums ir arī sagatavot rekomendācijas par amatpersonām, kas kandidē uz dažādiem valsts amatiem.

Ministru kabinets ir Britu politikās sistēmas galvenā institūcija un augstākais lēmumu pieņēmējs. Lielai daļai ministru tiek piešķirts „valsts sekretāra” tituls.

Karaliene vienpersoniski ieceļ premjerministru, bet pārējos valdības ministrus karaliene ieceļ pēc premjerministra ieteikuma. Vairums ministru ir Lielbritānijas parlamenta apakšpalātas locekļi un pilnībā pārstāv Lordu palātas vadību. Lielbritānijas valdības sastāvs nav stingri noteikts, tāpat var mainīties ministriju vai iestāžu nosaukumi, jo rodas jaunas valdības iestādes, citas likvidē un vienas ministrijas funkcijas var pārņemt cita ministrija.

Likumdošanas vara

Likumdošanas varu Lielbritānijā īsteno divpalātu parlaments, kas sastāv no Lordu palātas un apakšpalātas. Apakšpalātas 659 pārstāvji tiek ievēlēti uz 5 gadiem pēc vairākuma balsu principa. Lordu palātas pārstāvjus neievēl, bet ieceļ amatā. Premjerministrs apstiprina Ministru kabinetu. Premjerministrs ir apakšpalātas valdošās partijas līderis. Valdība atbild par savu darbu parlamentam. Parlaments jebkurā laikā var izteikt neuzticību valdībai.

Lielbritānijas parlaments ir „suverēns parlaments”. Tas nozīmē, ka šai institūcijai Lielbritānijā ir augstāka vara kā citām valsts institūcijām.

Tiesu vara

Tiesību sistēma balstās uz statūtiem (konstitūciju), paražu tiesībām un precedentu tiesībām.

Administratīvais iedalījums

Anglija: 9 reģioni, 47 iecirkņi, 36 grāfistes, 29 Londonas iecirkņi, 12 pilsētas ar mikrorajoniem, 10 rajoni, 12 pilsētas, 3 karalistes iecirkņi. Ir atsevišķs iedalījums: 48 ceremoniālās grāfistes, kas kalpo Lielbritānijas monarha pārstāvniecībai un nepilda nekādas administratīvās funkcijas.

Ziemeļīrija: 24 rajoni, 2 pilsētas, 6 grāfistes

Skotija: 32 municipalitātes apgabali

Velsa: 11 grāfistes iecirkņi, 9 grāfistes, 2 pilsētas ar grāfistēm

Avots: [Valsts oficiālais portāls](http://www.direct.gov.uk) - www.direct.gov.uk